

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Шахно А.Ю., д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Нікітін Я.О.**, здобувач. Криворізький національний університет

Вступ. Інтеграція України в міжнародне середовище актуалізує питання зростання конкурентних переваг національної економіки, де ключовим фактором виступає розвиток людського капіталу. У сучасних умовах формування інноваційної економіки головною складовою парадигми розвитку людського капіталу є освітня складова. Розбудова національної системи освіти з урахуванням кардинальних змін у всіх сферах суспільного життя вимагає критичного осмислення досягнутого та зосередження зусиль і ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі.

Досі в практиці господарювання України не вироблено ефективного механізму управління інвестиціями в людський капітал, який би відповідав сучасним ринковим перетворенням. Управління інвестиціями в людський капітал не сформоване в цілісну систему. Теоретико-методологічні підходи до формування системи управління інвестиціями в людські ресурси не охоплюють комплексу проблем, пов'язаних з управлінням конкурентоздатністю людського капіталу та розвитку інтелектуального потенціалу. Процес упровадження інновацій в освіту повинен проходити не стихійно й хаотично, він потребує системного, послідовного й цілеспрямованого впливу органів державної влади, тому проблема державного управління інноваційним розвитком освіти набуває особливої уваги. Актуальність нашого дослідження визначається тим, що освіта має значний вплив на всі аспекти життя й діяльності країни, соціуму, людської цивілізації загалом. В умовах сучасної науково-технічної та інформаційної революції освіта функціонує як складний соціально-економічний організм, який відіграє важливу роль у прогресі людства.

Метою роботи є визначення головних напрямів модернізації освіти, орієнтованої на інноваційний розвиток людських ресурсів, оскільки освіта

безпосередньо впливає на формування особистості та сприяє впровадженню перетворень у суспільстві.

Матеріали та методи. Основою парадигми сучасної інноваційної освіти може бути проблемно-вирішальний метод, суть якого полягає в уяві про науку як безперервну діяльність з вирішення специфічних емпіричних і концептуальних проблем; науковий пошук, що йде шляхом емпірико-теоретичного просування, вирішуючи проблеми як емпіричної адекватності, так і внутрішньої теоретичної зв'язності; доказ того, що прогрес у науці залежить не лише від поточної проблемно-вирішальної ефективності наукових теорій і традицій, але й від їх внутрішнього потенціалу розвитку [1].

Вагомий внесок у висвітлення питань підвищення конкурентоспроможності вищої освіти зробили такі вітчизняні вчені, як А. Амоша, Я. Берсуцький, Л. Безчасний, В. Бобров, В. Гриньова, М. Долішній, А. Колот, Л. Колешня, В. Кремень, В. Лагутін, Є. Лібанова, Т. Оболенська, І. Сазонець та інші. Концепція людського капіталу та особливе значення освіти як детермінанти його розвитку розглядаються в працях вітчизняних науковців, зокрема, Д. Богині, О. Грішнєвої, Б. Данилишина, В. Куценко, Л. Семів, С. Вовканича та інших. Проте ринкові умови функціонування вищої освіти вимагають напрацювання нових механізмів регуляторної діяльності держави в сфері її управління, які б створювали передумови для формування та розвитку людського капіталу.

Результати. Розвиток інноваційної економіки вимагає розробки нової концепції підготовки кадрів, в основу якої покладений принцип ставлення до професійного навчання персоналу на виробництві не як до витрат, а як до довгострокових інвестицій у людський капітал, необхідний для розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Інвестування у формування людського капіталу визначається як інвестування в економічний розвиток, оскільки має довгостроковий стратегічний характер і закладає основи економічного зростання через людський розвиток [2, с. 98].

Сьогодні освіта розглядається як стратегічний пріоритет держави, а тому проблема її формування потребує особливої уваги. Державна політика в галузі

освіти є невід'ємною складовою загальнодержавної політики. Оскільки наука активно розвивається, передові країни ставлять за мету прискорення переходу від постіндустріального етапу розвитку до інформаційного. Освоєння новітніх технологій – це, по-перше, шлях до комп'ютерної грамотності, без якої молодій людині сьогодні важко знайти гідну роботу; по-друге, це засіб до індивідуалізації та інтенсифікації навчальної діяльності, адже, комп'ютер у майбутньому може призвести до зміни її класно-урочної форми; по-третє, комп'ютер підключений до Інтернету та інших систем, а це є шляхом до пізнання та ключем до знань з усього світу; по-четверте, комп'ютер відкриває шлях до нової форми навчальної діяльності – дистанційного навчання, яке є важливим у сьогоденні, особливо з урахуванням необхідності навчання дорослих упродовж життя.

Сьогодні освітня політика України спрямована на світовий ринок і формується з урахуванням інтеграційних процесів, зокрема виступає одним із напрямів руху України до Європи, одночасно наближуючи освітню систему України до європейських освітніх систем. Тому формування освітньої політики вимагає й зосередження уваги на глобальних проблемах у цій галузі.

Згідно Указу Президента «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» вже запроваджено державні освітні стандарти, модернізовано зміст та вдосконалено організацію всіх ланок освіти тощо. Залишається критичним стан фінансового та матеріально-технічного забезпечення системи освіти, низький рівень оплати праці працівників освіти і науки [3].

Пріоритетом розвитку освіти є упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, відповідність з європейськими та світовими стандартами. Головними напрямками модернізації змісту освіти, орієнтованої на інноваційний розвиток людських ресурсів, є: забезпечення навчально-виховного процесу засобами інформаційно-комунікаційних технологій, а також доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів; розвиток мережі електронних бібліотек на всіх рівнях

освіти; створення системи дистанційного навчання; забезпечення пріоритетності розвитку науки та науково-технічного потенціалу закладів вищої освіти шляхом виділення коштів із державного бюджету на перспективні наукові проекти й скорочення кількості розпорядників бюджетних коштів у сфері науки; створення системи мотивацій, стимулювання та заохочення інноваційної діяльності у сфері освіти, розроблення нових концептуальних моделей удосконалення окремих підсистем освіти; фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти яке повинно створити передумови для надання громадянам якісної освіти відповідно до сучасних запитів кожної особистості і потреб інноваційного розвитку держави.

Висновки. Отже, інноваційні технології мають позитивний вплив на процес навчання і виховання, так як змінюють схему передачу знань і методології навчання. Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем, реального забезпечення рівного доступу всіх її громадян до якісної освіти, можливостей і свободи вибору в освіті.

Список літератури

1. Матеюк О.П., Матеюк Ю.О., Матеюк О.А. Інноваційна освіта як соціально-культурний феномен, ціннісне надбання особистості та основа розвитку соціально-професійної компетентності майбутнього фахівця. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2016. №1. URL: file:///C:/Users/%D0%90%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%B0/Downloads/Vnadped_2016_1_5.pdf (дата звернення: 16.03.2020).
2. Шахно А.Ю., Буханець В.В., Козлова О.О. Роль держави в підвищенні якості освіти та професійного навчання як фактора формування людського капіталу України. *Економіка та держава*. 2015. №5. С. 97–103.
3. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 11.03.2020).